

ENDLA LOODUSKAITSEALA

2021. aasta

külastajauuringu tulemused

Metoodika

Külastajauuringud viiakse kõikidel aladel läbi samal aastal ja ühtsetel alustel. Kasutatav andmekogumismeetod on kohapeal küsitleja juhendamisel täidetav küsimustik. Valimisse kuuluvad 15-aastased ja vanemad külastajad. Kõikidel aladel kasutatakse standardankeeti, kuhu võib lisada alakeskseid küsimusi.

Kasutatud metoodikad on kirjeldatud käsiraamatus „Külastajate seire loodusaladel - Põhjamaade ja Balti riikide kogemusel põhinev käsiraamat“. Raamat on internetis kättesaadav aadressil:

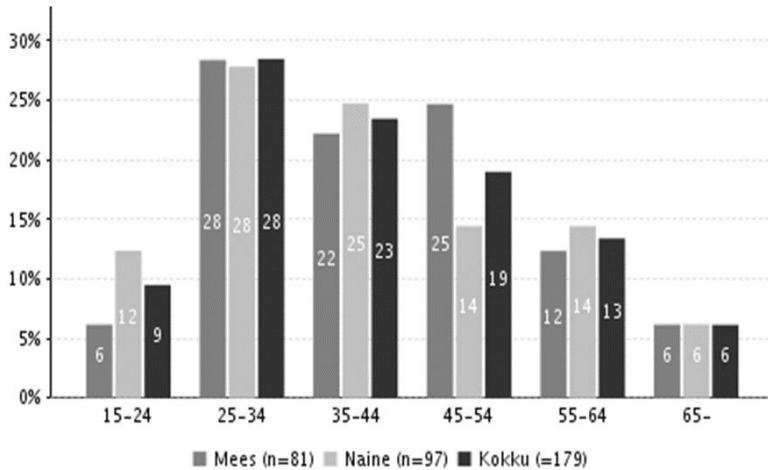
<http://loodusegakoos.ee/files/Kulastajate%20seire%20loodusaladel.pdf>

Perioodil 15. juuli 2020 - 15. juuli 2021 korraldati külastajauuring kõikidel RMK poolt hallatavatel looduses liikumise taristuga puhke- ja kaitsealadel. Lisaks korraldati uuring Sagadi metsakeskuses.

Endla looduskaitseala külastajauuringu käigus koguti 234 ankeeti.

Tulemused

Endla looduskaitseala külastajatest oli külastajauuringu andmetel 55% naissoost ja 45% meessoost. Kõrgharidusega inimesi oli 50%, keskeriharidusega 21%, keskkharidusega 24% ja põhiharidusega 5% vastanutest. Vastanute vanuseline jagunemine on toodud Joonisel 1.

Joonis 1. Vastanute vanuseline jagunemine sugude järgi rühmitatuna

Looduskaitseala külastajatest 99% elab Eestis, Paar külastajat oli vastanute hulgas ka Saksamaalt ja Ameerika Ühendriigist. Suurim külastajate hulk elab järgmistes omavalitsustes: Tartu linn (21%), Tallinna linn (17%), Järva vald (8%), Jõgeva vald (3%), millele järgnevad teised omavalitsused.

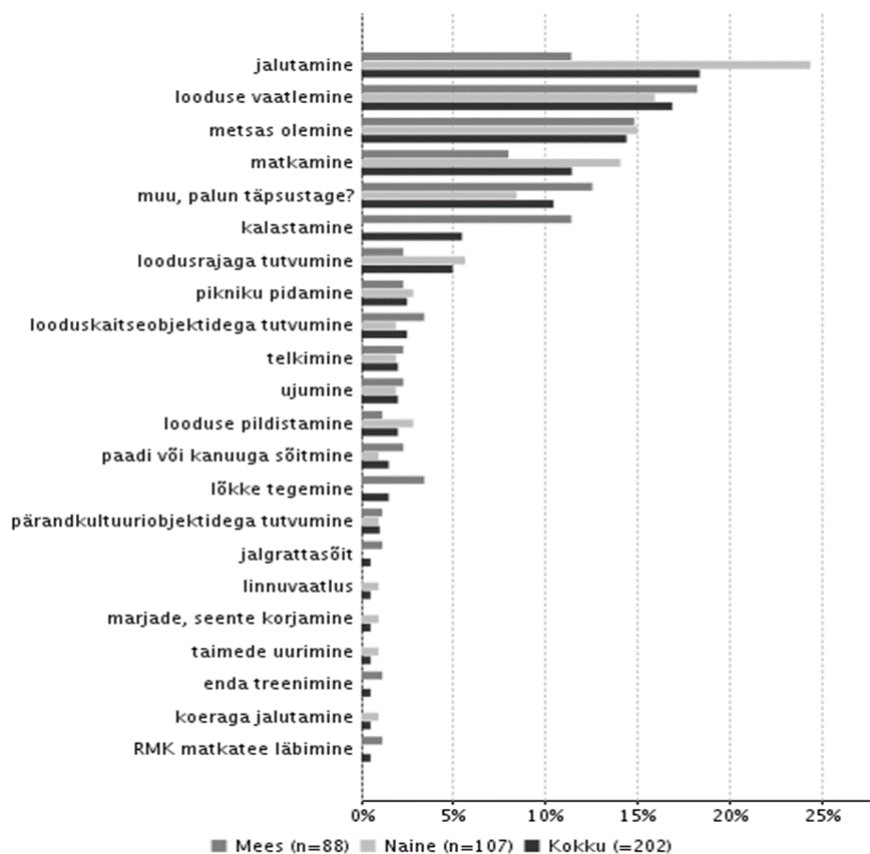
Looduskaitseala külastati peamiselt 2-5 inimese seltskonnas (73%), üksinda liikujad oli 15%, seejärel 6 või enama inimese seltskonnad (12%). Igas kolmandas seltskonnas viibis ka alla 15-aastaseid inimesi. Seltskond koosnes peamiselt oma pere liikmetest ja sõpradest (Tabel 1).

Tabel 1. Seltskonna koosseis

Seltskonna koosseis	tk.	%
oma pere liikmed	121	61
teised sugulased	7	4
sõbrad	53	27
töökaaslased	4	2
kutse- või ülikooli õpilasgrupp	2	1
pensionäride grupp	5	3
organiseeritud tegevusi pakkuva ettevõtte kliendid	3	2
klubi, ühing vms	1	1
teised, kes?	3	2
Kokku	199	100

Endla looduskaitseala oli reisi ainus või kõige tähtsam sihtpunkt 73%-le, üks mitmest planeeritud sihtpunktist 18%-le ja planeerimata sihtkoht 9%-e vastanutest. Tegevused, kus vastanud selle külastuse ajal osalesid või kavatsesid osaleda, olid jalutamine, looduse vaatlemine, metsas olemine, loodusrajaga tutvumine, looduse pildistamine, matkamine, järgnesid pikniku pidamine, taimede uurimine jne.

Kõige olulisemateks tegevusteks pidasid külastajad jalutamist, looduse vaatlemist, metsas olemist, matkamist jne (Joonis 2). Muude tegevuste all oli enim nimetatud allikavee võtmist ja spordivõistlusel osalemist.

Joonis 2. Küllastajate kõige olulisem tegevus

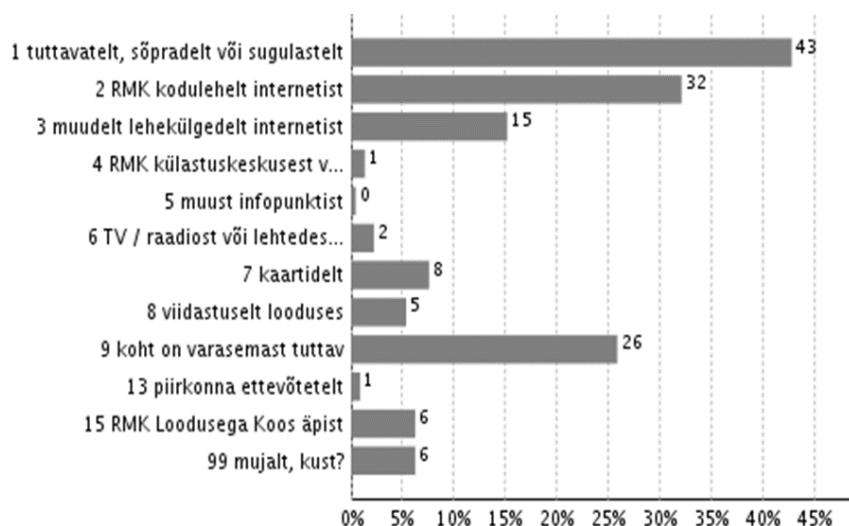
Endla looduskaitseala kõige enam külastatavad objektid olid Männikjärve raba õpperada (39% vastanutest külastas või kavatses külastada seekordse külastuse jooksul), Männikjärve matkarada (35%), Purskava allika lõkkekoht (32%), järgnesid Võlingi allika õpperada (24%), Endla järve matkarada (21%), Tooma lõkkekoht (20%), Sopa allika õpperada (15%), Oostriku jõe lõkkekoht (14%), millele järgnesid teised külastusobjektid. Keskmiselt külastati seekordse külastuse jooksul 2,73 külastusobjekti.

Endla looduskaitseala külastusest 47% tehakse suvel (juuni-august), 21% kevadel (aprill-mai), 15% sügisel (september-november) ja 16% talvel (detsember-märts).

Päevaseid külastajaid oli 88% kõigist külastajatest ja nad viibisid looduskaitsealal keskmiselt 2,8 tundi. Ööbijaid oli 12% ja nad viibisid looduskaitsealal keskmiselt 1,3 ööpäeva (mediaan 1 ööpäeva). Ööbijatest 81% veetis alal ühe öö, 16% kaks ja 3% kolm ööd. Peamiselt kasutati ööbimiseks telkimisalasid ja lõkkekohti, aga ka Endla metsamaja. Esimest korda Endla looduskaitsealal viibijaid oli 40% külastajatest.

Alale saabumiseks kasutatakse ülekaalukalt sõiduautot (90% vastanutest). Alal liikumiseks kasutatakse samuti kõige enam sõiduautot (89%), millele järgnevad tellitud bussiga liikujad (3%), sõiduauto haagissuvilaga või matkabussiga ning jalgrattaga liikujad (2%). Jalgsi, kanuu, süsta või sõudepaadiga ja mootorrattaga liikujaid oli 1% vastanutest.

Ala kohta informatsiooni hankimise kohta annab ülevaate Joonis 3.

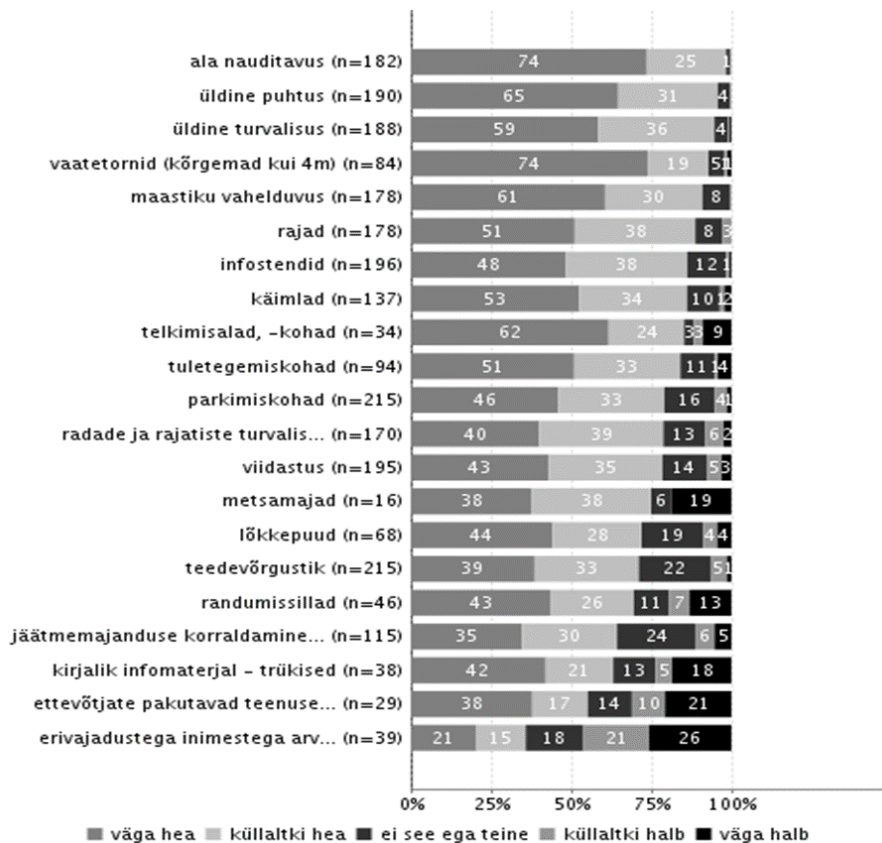
Joonis 3. Informatsiooni allikas

Rahakasutuse hindamiseks paluti vastajatel arvestada kulusid, mida nad on teinud või kavatsevad teha looduskaitsealal ja selle ümbruskonnas seekordse reisi jooksul. 26% looduskaitsealal käinutest kinnitas, et oli seekordse külastusega seoses raha kulutanud. Külastajad kulutasid keskmiselt 35,90 eurot külastuskorra kohta (mediaan 25,00 eurot). Kõige enam kulutati raha ostudele bensiinijaamades, seejärel ostudele kauplustest, majutusele, ostudele kohvikutes ja restoranides.

Külastajate tähtsamad puhkusemotiivid olid ilusad maastikud, looduse tunnetamine, meelerahu, mürast ja saastest eemal viibimine, stressi maandamine, viibimine koos oma seltskonnaga, omaette olemine, tutvumine

alaga, meeldivad varasemad kogemused, olla perega jne.

Üldiselt hinnati looduskaitseala teenuste ja rajatiste kvaliteeti ning keskkonda positiivselt. Parimaks hindasid külastajad vaatetornide, radade, infostendide, käimlate, telkimisalade ja -kohtade, tuletegemiskohtade ja parkimiskohtade kvaliteeti. Halvima hinnangu andsid külastajad erivajadustega inimestega arvestamisele (Joonis 4).

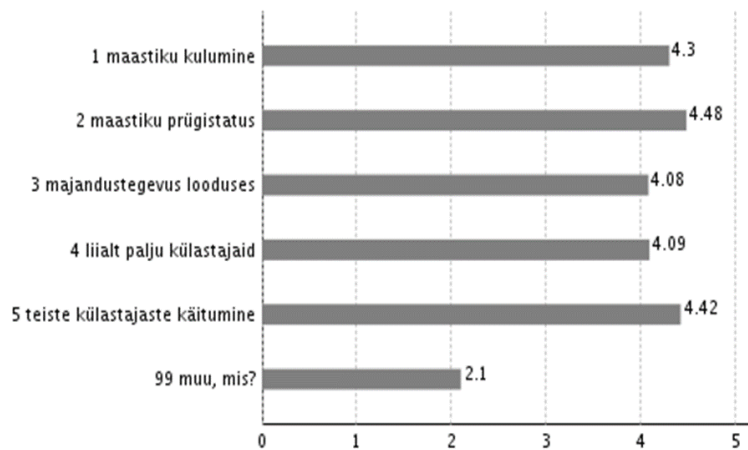

Joonis 4. Teenuste ja rajatiste kvaliteet

Teenuste ja rajatiste hulgaga tervikuna oli rahul 93% vastajatest. Kõige madalama hinnangu andsid külastajad erivajadustega inimestele suunatud teenuste hulga.

Endla looduskaitseala külastus vastas üldjoontes külastajate eelnevatele ootustele nii looduskeskkonna, puhkekohtade-rajatiste kui ka harrastusvõimaluste osas.

Külastust potentsiaalselt häirivaid tegureid hinnati võrdsel tasemel madalalt (Joonis 5). Muude häiringute all nimetati erinevaid ümbritseva looduskeskkonnaga seotud aspekte.

5 = üldse mitte, 4 = küllaltki vähe, 3 = ei see ega teine, 2 = küllaltki palju, 1 = väga palju

Joonis 5. Külastust häirivad tegurid, graafik keskmistest väärtustest

90% külastajatest tundsid, et tänu Endla looduskaitseala seekordsele külastusele suurenes nende sotsiaalne, vaimne ja füüsiline heaolu. Kolmest näitajast enim suurenes vaimne heaolu.

Küsimusele, kus paluti hinnata külastuse mõju oma tervisele ja enesetundele rahalises väärtuses, olid külastajad sagedamini välja toonud summa 60 eurot, mis on võrreldav päevase spa külastusega.

Küsitluses paluti vastajatel hinnata ettevõtjate poolt pakutavate teenuste vajadust eurodes ühe inimese kohta. Kõige enam tuntakse puudust toitlustusest (20% uuringus osalejatest), seejärel majutusest, (14%), juhendatud retkekorraldusest ning spordi- ja harrastusvõimalustest (9%) ja kauplustest (8%). Enim nimetatud summad inimese kohta oli 20 eurot majutuse eest, 10 eurot ülejäänud teenuste eest.

Külastajauuringu tulemuste põhjal arvatud Endla looduskaitseala võrreldav külastajarahuloluindeks oli 4,33 (üleriigiline puhke- ja kaitsealade külastajarahuloluindeks oli 4,45).